

F. S. Copeland:

Johnnie in mačke

Maček Sam, ki je živel v sosednji hiši je burno odobraval predlog, ki je bil soglasno sprejet z navdušenim mijavkanjem.

Naslednji večer se je večji del mačk iz sosedščine vselil v hišo kjer je strahilo. Četudi niso verovale v strahove, so morale vendarle priznati, da se dogajajo v hiši čudne stvari.

Bela Dinah, Šekčeva ženka je imela zanimiv doživljaj. Stikala je po podstrešju, da bi našla udoben kotiček, kjer bi lahko namestila svoj prvi zarod. Nenadoma se je ustavila, ker se ji je zazdelo, da so tla pod njo votla. Človek bi se o tem prepričal s trkanjem. Dinah je to čutila, kot čuti pes, kdaj je led prešibak, da bi nosil gospodarja in kot vedo galebi, kdaj se bo zrušila pečina na kateri gnezdiijo, kjer so gnezdili že njihovi dedje in pradedje. Nihče ne ve kako živali zaslutijo nevarnost.

Dinah je bila že po naravi zelo radovedna. Čeprav se ji je v tem trenutku naježila dlaka, je vendar previdno sto-

pala preko neprijetnega mesta. V tem se je premaknila neka deščica in mačka se je pogreznila v plitvo luknjo.

»Joj.« je presenečena zamijavkala in si lizala šapo, »to bi bilo kaj udobno bivališče za moje mačice, da ni teh nerodnih jeklenih strinjic z ostrimi robovi in vogali. A iz teh velikih svežnjev papirja bom že napravila udobno ležišče.«

Ko je Dinah vse do dobra preiskala je vsa srečna tekla po stopnišču k Njau-vau, ker se je hotela pobahati s svojo najdbo. Ko je prišla do svojega doma, ni našla Njau-vau in Josh se je že vznemirjal zaradi njene odsotnosti.

Čakala sta in čakala, toda Njau-vau se niti zvečer, niti tekom noči ni vrnila. Zaman je Josh povpraševal po njej. Pretaknil je vsa zakotna dvorišča in vse strehe v soseski, a o Njau-vau ni bilo ne duha ne sluha. Nihče je ni videl...

Pustimo Dinah da namesti svoje novorojene mačice v najdenem brlogu.

Verujte mi, da je bil Josh zapuščen in

skrajno nerazpoložen. Sledimo Njau-vau do trenutka, ko je zapustila hišo strahov z namenom, da kot običajno obišče prodajalca rib. Bil je to vrl mož, ki je ljubil mačke. Njau-vau ni opustil navade, da bi ga najmanj šestkrat na teden ne obiskala. Ob nedeljah bi to itak ne bilo vredno.

Njau-vau je brez nevarnosti prispela do svojega prijatelja. Dobila je svoj košček ribe in ko je stopila na prag je opazila skupino poglavcev, ki so pripadali majhnemu lisastemu psu s kratkim repom. Eden izmed njih je pokazal nanjo in hudobna tolpa je jela kričati: »Muc, muc, pograbi jo, pograbi!«

Pes, ki ni bil las boljši od njih se je pognal za mačko.

»Sram vas bodi.« si je mislila Njau-vau, »toda kako bi mogla pričakovati da ljudje prizanesejo svojim četveronožnim bratom in sestram, oziroma, da obzirno postopajo z njimi, če si še sami med seboj ne izkazujejo nikakega spoštovanja.« Take in podobne misli so šinile Njau-vau skozi glavo in obli jo je mrzel pot.

V resnem boju med mačko in psom se zgodi dvoje: če zgrabi pes mačko za vrat in ji zlomi tilnik je uboga muca hipoma rešena vseh križev in težav; če se mu pa napad izjalovi, jadikuje lepo vrsto dni zaradi globokih prask, ki mu jih je zadala muca.

Pes, ki je zasledoval Njau-vau je razumel svoj posed. Njau-vau se je tega dobro zavedala, ker je pes neprestano drvel ob njeni strani in čakal na ugoden trenutek, da jo naskoči. Brzela je po doslej neznanih ulicah in že je začutila vročo sapo svojega zasledovalca, ko je zagledala dvoriščna vrata, ki so se pravkar odprla. Zakadila se je skozi odprtino, čeprav to ni mačji običaj, ker kot veš si mačka skrbno ogleda vsako luknjo preden vstopi. Brčas ze to medel spomin na davne davne čase, ko so mačkam nastavljali pasti.

Dejala sem, da se je Njau-vau brez pomisleka pognala skozi odprta vrata. Ko bi imela le trenutek časa za razmišljanje, bi tega gotovo ne storila. Vrata so se po vzmetu sama zapirala in Njau-vau, ki je zadnji hip smuknila skozi nje, je od njih prejela tako hud udarec, da je v velikem loku odletela in se skoro onesvestila.

Razočarano sčene je ostalo na cesti ter se besno zaganjalo v vrata.

Njau-vau pa je ležala ob vznožju kamenitega stopnišča, kjer je bila vsaj delno na varnem. Napol mrtva vsled

prestanega strahu in bolečin je zaman skušala premakniti zadnjo desno nožico. Pri vsakem poizkusu je kriknila od bolečin. Tudi sprednja noga je bila trda -lesena. Najbrž si jo je zvila pri padcu.

Nerazumljivo je sovraštvo med mačko in psom, ki prinaša ubogim mucam toliko gorja. Morda tiči vzrok v tem, da sta mucina velika bratranca, panter in leopard, v različnih predelih sveta kruto postopala s psi. A, ker ima pes izvrsten spomin, nikdar ne pozabi prijatelja, kaj šele sovražnika. Zato ima še dan danes svoje predsodke proti mačkam, ki jih na prvi pogled zasovraži. Muca pa, ki je šibkejša od njega ga sovraži iz dveh vzrokov: prvič, ker se ne zaveda nikake krivde, drugič, ker se ji le redkokedaj posreči premagati psa. Pametne mačke in psi se ne ozirajo na te stare rodbinske spore in pogosto žive v najlepši slogi.

Njau-vau je dolgo ležala in pridušeno jadikovala. Pomoči ni pričakovala od nikogar. Tedaj pa so zaškripala vrata in uboga muca je zagledala starko, ki je v izhojenih copatah z drsajočimi koraki prišla k njej. Na srečo je spadala v ono vrsto ljudi, ki ljubijo živali. Pobrala je Njau-vau tako nežno, kot bi ločila beljak od rumenjaka. Odnese jo je skozi udobno kuhinjo k vratom, kjer je obstala in potrkala.

Mlad mož je odprl.

»Prinašam vam bolnika.« je dejala starka. »Tako se mu je mudilo, da je prišel h kuhinjskim vratom mesto v ordinacijsko sobo. Mislim, da so ga preganjali kaki suroveži.«

»Kje ste ga pustili?« je vprašal zdravnik.

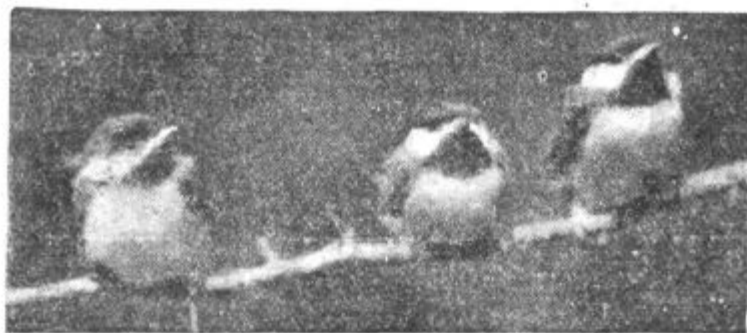
»S seboj sem ga prinesla.« je odgovorila in razgrnila svoj predpasnik.

Zdravnik se je iz srca nasmejal, ko je videl kake vrste bolnika je prinesla. Iztegnil je roko in se le lahko dotaknil Njau-vau. Bila je to hladna roka, nasičena s čudnim, omamljivim vonjem. Isti vonj je tudi napolnjeval sobo in segal s hladno grozo v srce uboge mačke.

Uboga Njau-vau še nikdar ni videla zdravnika. Vedela je le, da se neubogljive mačice ukroti s pretinjo, da jim zdravnik odseka glavo, da **vidi kaj se v njej godi**. V sobi je tudi videla čudovite priprave, dovolj grozne, da bi uplašile katerokoli mačko ne glede na omamljivi vzduh, ki je napolnjeval sobo.

(Dalje prihodnjo nedeljo).

Jutrovčki mali — spomnite se revnih živali!

Čivkajo drobne, premražene ptičke — U, to zavidajo vas, otročičke! — Vidijo: zima je vam le v zabavo — snedli ste mnogo božične potičke — s sankami dirjate v belo naravo — potlej premrli ob jemate peč — zvečer pa v posteljo legate leč.

Kdo pa živalicam bednim postreže —
kdo jim vsakdanjega »kruhka« nareže —
kam se pa taka živalica vleže? — —

Da jih ne zebe, se ptičke spreletajo — s krilci na vejah nemirno opletajo — v mraku se spravijo nekam na veje — tam jih nobena odeja ne greje — Hirajo, hirajo... Mnoge umirajo... Sanjajo, kje je preljuba pomlad — zjutraj zarana predrami jih glad...

Srnice, zajčki se skrivajo v gajih — Tiho, samotno je v njihovih krajih — Hrane je malo, premalo, premalo — sneg je pokril, kar je sveže ostalo — — —

Mislite nanje, »Jutrovčki« mali — časih se spomnite revnih živali — kaj bi jim dali, kako bi jim dali — onim, ki nimajo tople odeje —

Pa vam bo v srčku topleje, topleje...

Kako je kmetič Laramé trgoval

Francoska pripovedka iz pokrajine Poitou

Nekdaj je živel kmetič, ki so ga nazivala Lar... Bil je siromašen in vsa njegova posest je bila zbita koča iz trhlih desk. Preživljal se je z bečačenjem, a nekega dne, ko je videl, kako prihajajo težko obloženi kmetje s sejma, se je naveličal moledovanja in sklenil, da pojde trgoval.

Toda, kako bi začel? Po sreči je našel v svoji kočici žitno zrno, ga skrbno skrnil v vrečo in se odpravil na semenj v Niort. Ves dan je hodil, zvečer pa potrka na vrata neke kmetije.

— Kdo trka?

— Laramé sem, rad bi prenočil pri vas.

— Le noter, le noter, Laramé, pa prisedite! Tudi malo juhe in sira bo za vas!

— Hvala lepa, dobri ljudje!

Ko se je dobro okrepčal, je položil vrečo k peči in šel spat na toč. Drugega jutra ob zori je prišel v izbo in se zahvalil za dobro spanje.

Ko pa je hotel vzeti vrečo, je opazil, da je preluknjana in da ni več zrna v njej.

— Oho, prijateljčki! Kje je pa moje zrno?

— Saj res, Laramé, naša kokoš ga je snedla!

— Ali, ljudje, zdaj mi boste dali pa svojo kokoš!

— Ne bodite smešni! Našo lepo kokoš za vaše zrno!

— Že prav, že prav, če je ne dobim, pojdem v Niort in vas zatožim!

In ker so se hali gosposke iz Niorta, so mu dali kokoš.

Pa je hodil Laramé ves dan in zvečer truden potrkal na vrata pri neki kmetiji.

Ze spet so mu dali dobri ljudje jedače in pijače, pa še spanja novrhu. A ko se je zjutraj zbudil, je opazil, da kokoši ni več.

— Kje je moja kokoš?

— Saj res! Naš prašič je stopil na vrečo in pohodil vašo kokoš!

— Tako, tako! Zdaj mi dajte pa svojega pujsa!

— Se šalite, Laramé, kaj ne? Našega lepega prašička za vašo lačno kokoš?

— Da, da, če ne pa v Niort h gosposki!

— No, pa odnesite prašiča!

Pa je hodil ves dan in truden potrkal pri tretjem kmetiču. Prašička je soustil na dvorišče, sam pa šel spat.

— Kje je moj pujs? je vprašal drugo jutro.

— Oh, naš konj ga je udaril s kopitom, pa je bilo po njem.

— A, to pa ne pojde tako zlahka! Dajte mi konja!

— Ne, tega pa ne! Našega konja za vašega suhega prašiča?

— Dobro, dobro, pojdem pa v Niort h gosposki!

— Potem pa rajši vzemite konja!

Laramé je šel vesel na pot, premišljaje, da je šel z enim samim zrnem z doma, zdaj ima pa že konja. In je zvečer spet ustavil, izročil konja dekli Mici in šel spat. Mica ga je pa spustila in konj je ušel čez drn in strn.

— Ta je dobra, zdaj mi dajte pa Mico!

— Nikoli! Našo pridno Mico za vašega konja?

— Pojdem pa v Niort h gosposki!

— Ne, tega pa ne! Kaj boste pa naredili z Mico? Saj je ne morete prodati!

— To je moja skrb! Če mi je ne daste, pojdem v Niort!

— No, pa jo vzemite!

Laramé je spravil Mico v vrečo — težka je bila in solnce je močno prippekalo. Zvečer je bil še daleč od mesta in spet je potrkal na dur. Pri gostoljubnih ljudeh dobi nekaj pod zobe in v grlo in kmalu gre spat. Vrečo z Mico pa položi na tla.

Pri mizi vsi radi jedo, le Mihcu ni močnik po volji.

— Spat pojdi, porodnež! ga kara mati.

A že se oglasi droben glasek iz kota:

— Botra, jaz bi pa rada!

— Kdo pa je?

— Botra, jaz sem, v Laraméjevi vreči!

Brž so odprli vrečo in našli uboga Mico. Zavezali so pa vanjo stareva Sultana, ki ima še vedno ostre zobe.

Zarano se Laramé zbudi in hiti v mesto na semenj. Mico bo poslal služiti in vedno bo imel dosti denarja... A kaj pa ima vendar ta Mica, včeraj je bila veliko bolj pridna!

— Pasi se, Mica, tepena boš! — Mica pa le ne da miru, ves čas skače v

vreči, dokler končno Laramé ne položi vreče na tla in je ne odpre, pa gorje! Stari Sultan skoči vanj in mu odvrizne nos.

Od tistega časa Laramé ni več tigoval. Rr.

Paul Posenhayn:

Skrivnostni avto

Bob Horster se je ustavil in pogledal nazaj: za njim se je v temni noči llesšala dolga, bela cesta. Prisluhnil je in se z desnico prijel za uho. Kaj je bilo to? Ali ni bilo to...?

Dvajset metrov pred njim je napravila cesta ovinek in tekla dalje železniškega tira do glavnega kolodvora velikega mesta. Skozi mešlo je lahko videl luči mesta.

Spet se je obrnil. Prisluhnil je — ne — ni se motil. Razločno je slišal brnenje motorja, nedvomno se je bližal z veliko naglico avtomobil. Med brnenjem motorja je pa slišal kratke, odsekane krike in zdajci je natanko razločil človeški glas, ki je v grozi kriknil...

Kmalu za tem, se je pokazal avto iz za ovinka. Dvoje velikih žarečih oči je svutilo v noč. Brnenje motorja je postajalo močnejše; drugega glasu ni bilo več slišati.

Nekje v daljavi se je prikazal vlak

in zvonček na zatvori je glasno udaril: bim... bam...

In zdajci je bilo spet slišati človeški krik! En sam dolg, zatognjen krik se je razlegel v noč. Bobu je zastal dih. Brez dvoma: človek je bil v smrtni nevarnosti in je kriknil. Skril se je v senco dreves in si pazljivo ogledal voz, ki se je zdaj počasi bližal zatvornicam.

V trenutku, ko je avto počasi peljal mimo Bobovega skrivališča, je zaslišal Bob razločno klicanje na pomoč. »Pomoč! — Pomoč!«

Glas je bil hripav in Bob je bil prepričan, da je moral nekdo nekoga ..ščati za grlo. Bob je planil na cesto in stekel za avtomobilom. Zatvornice so bile spuščene in avto se je moral pred železniškim tirom ustaviti. Vlak je zdrevil mimo in zatvornice so se jele počasi dvigati.

Prav tedaj, ko je hotel šofer pognati motor naprej, je Bob stopil k avtomobilu in na ves glas zavpil: »Stoj!«

Iz avtomobila ni bilo slišati glasu. Bržkone je bil zločin že izvršen. S hitro kretjjo je odprl vrata avtomobila.

»Kaj hočete?« je vprašal čemerem glas.

Bob je potegnil električno svetilko iz žepa in posvetil v avtomobil. Globoko v blazinah zarit je sedel neki mož, pred njim je ležalo telo, pokrito z belo rjuho... od vrha do tal...

Tedajci je zaslišal izpod rjuhe spet isti krik kakor poprej na cesti.

»Lopov!« je zavpil Bob in z obema rokama potegnil rjuho na tla.

In tam je sedela v posrebreni kletki, z okroglimi očmi preplašeno uprtimi v Bobovo električno svetilko — živa papiga.

Danilo Gorinšek:

Dva zobka

Majdica ima dva zobka
— to ni kar tako —
da pokaže jih, smeji se
kar ves dan zato.

Zobka dva — pri moji veri —
ni še taka stvar,
Zdaj bo treba tudi nekaj
za pod zob vsikdar!

L. N. Tolstoj:

Delež nasledstva

Neki oče je imel dva sina. Dejal jima je: »Ko umre... si vse razdelita, vsak naj dobi polovico.« Ko je oče umrl, si sin... dedščine nista mogla brez prepira razdeliti. Šla sta k sosedu, naj razsodi. Sosed ju je vprašal: »Kako vama je oče ukazal deliti?« Odgovorila sta: »Vsakemu polovico.« Sosed je dejal: »Raztrgajta torej čez pol vse obleke, razbijta v polovice vso posodo in razrežita na polovice vso živino.« Brata sta poslušala sosedu in jima ni nič ostalo.

Kitajska carevna Silinči

Kitajski cesar Hoanči je imel ženo po imenu Silinči, ki jo je zelo ljubil. Hotel je, da bi se ves narod spominjal njegove ljubljene carice. Pokazal je ženi črva sviloprejke in dejal: »Nauči se ravnati s to gosenco, jo gojiti in narod te ne bo pozabil.«

Silinči je pričela opazovati gosence in opazila, da se po njihovi smrti namah ovije okoli njih pajčevina. Razmotala je to pajčevino, jo spredla v nitke in stekala svileni rutico. Potem je opazila, da te gosence žive na murvah. Pričela je zbirati listje murvinega drevesa in z njim krmila gosence. Gosence so se zaredile in ona je naučila svoj narod, kako naj jih goji.

Od tistih dob je minilo pet tisoč let, toda Kitajci se do zdaj spominjajo svoje carice Silinči in jo slave.

Volk in žerjav

Volku se je kost zataknila v goltancu in ni je mogel izvleči. Poklical je žerjava in mu dejal: »Nu, žerjav, ti imaš dolge vrat, vtakni glavo v moj goltanec in izvleči kost, napravil te bom.« — Žerjav je vtaknil glavo v volkovo žrelo in izvlekel kost. — »Zdaj pa daj nagrado.« — Volk je zaškripal z zobmi in dejal: »Ali ti ni dovolj, da sem ti pustil celo glavo, ko sem jo vendar že držal med zobmi?«

Sale za male

Mihec joka.

»Kaj se ti je zgodilo?« ga vpraša dobrobrčni sosed.

»Teta Mica je padla po stopnicah!« zaihti Mihec.

»Nu, saj sem jo pravkar srečal, tedaj se ni mogla Bog si ga vedi kako udariti? Zakaj potem jokaš?«

»Oh, saj ne jokam zaradi tete Mice,« zajeclja Mihec, »ampak zaradi tega, ker je moja sestra to videla, jaz pa ne...«

★

Učitelj: »Janez, mama ti kupi tri zajčke in jaz ti podarim tudi enega, koliko jih imaš potem?«

Janezek: »Osem, gospod učitelj!«

Učitelj: »Nu, Janez, računaj vendar. Mama ti dá tri jaz pa enega, in zdaj mi povej, koliko je tri in ena!«

Janezek: »Pa jih je le osem, gospod učitelj, ker imam doma že štiri zajčke.«

★

»Rada b. bila živila pred tridesetletno vojno!« vzdihne Breda.

»Zakaj pa,« jo vpraša mama.

»Potem se mi je ne bi bilo treba na pamet guliti za jutrišnjo zgodovinsko uro!«

★

»Ali misliš, da na mesecu živijo ljudje?«

»Kje neki! Kam naj bi se pa stisnili, kadar imajo zadnji krajec!«

★

Babica sedi pri oknu in šiva. Na tleh seda mala Marica in se igra s punčko.

»Veš, Marica, če bi bila jaz taka majhna deklca kakor ti, bi vse krpe in odrezke, ki ležijo na tleh pobrala in spravila!« pravi babica.

»Nu, potem si pač vesela, babica, da nisi taka majhna deklca!«

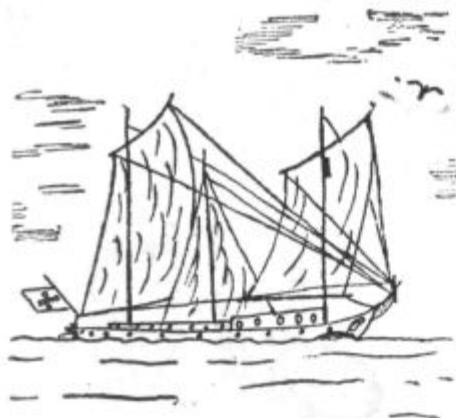
Kvadrati

veznik
ploskovna mera
dvoživka
riba
obrtnik
prodajalec
obrtnik
neodkrit značaj

V vsaki besedi so vse črke prejšnje besede — v nespremenjenem ali v spremenjenem vrstnem redu — in še črka več,

Kaj rišejo „Jutrovčki“!

Zvonimir Gorjup, uč. IV. razr.
v Ljubljani, Svabičeva ul. 15.

Marjanka Prestor, učenka III. razreda
v Moravčah.

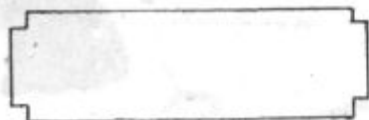
Oton Zazvonil, uč. II. razr. mešč. šole v Trzinu

Za spretno roke

Polica za knjige

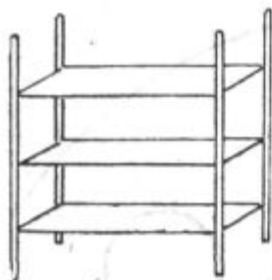
Preprosto polico, na kateri lahko shranjujemo svoje šolske knjige, si naredimo iz 3 deščic in 4 letvic.

Deščice naj bodo 50 do 60 cm dolge in 20 cm široke. Take deščice lahko dobimo iz zaboja, katerega smo za par

Sz. 1.

dinarjev kupili pri trgovcu. Dobe se zaboji, zbiti iz oskobljenih deščic; taki so za naše delo najprimernejši. Deščice na oglih izžagamo, kakor kaže sl. 1. Izžagani kvadrati naj bodo tako veliki,

Sz. 2.

kakor je prerez letvice. Štiri primerno dolge letvice in deščice zbijemo v polico. (Sl. 2.)

Da bo izdelek lepši, ga olužimo z orehovo lužino, ali hiper-manganom, ki se dobi v lekarni zelo poceni. Ko se je lužina osušila, otaremo polico s krpico, namočeno z oljem.

Dopolnjevalka

- oba Vstavi namesto črtic črke.
- roj da dobiš besede z drugim pomenom. Njih začetne črke ti
- leš dajo ime bitja iz pravljic in pri-
- rak povedk.

Rešitev številnice

Pripovedka.

Rešitev rešetke

tolkalo, skomina, plenice.

Kaj smo naročili v zvonarni

Rešitev

V zvonarni smo naročili nov zvon. 1. Ana, 2. globa, 3. glavica, 4. nov zvon, 5. dnevnik, 6. prga, 7. Una,

Vsaka reč ima svoje mesto!

Vzemite polovico pomarančne lupine (1) in napravite v njeno dno dve luknji. To lupino vtaknite v kozarec, tako, da bo trdno tičala v njem in ne bo zdrknila dol (2).

Zdaj vlijite v lupino vina. Steklo bo v prostor »V«. Vlivajte toliko časa, da se bo dno pomarančne lupine obilno

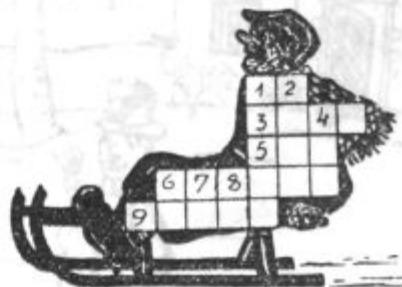

namakalo v vinu. Zdaj vzemite vrč z vodo in nalijte kozarec skoraj do vrha.

In zdaj recite: »Oh, zmotil sem se, moral bi bil najprej vliči vodo, potem šele vino. Na srečo se da to popraviti, ne da bi se dotaknil kozarca.« In res vidimo, kako se začne tekočina pretakati skozi obe luknji. Vino »V« teče kvišku, voda »E« pa dol. Še malo in spodnja tekočina je brezbarvna: voda, ki je težja, je zdaj spodaj, vino, ki je lažje, pa zgoraj.

Križaljka »Sankač«

Navpično: 1. sportno orodje, 2. se naredi na drevju pozimi, 4. moško krstno ime, 6. reka v Padski nižavi v Italijah, 7. vzklík, 8. skrajni del celine segajoč v morje.

Vodoravno: 1. 2. oseba ednine glagola »biti«, 3. motorno vozilo, 5. njej, 6. tla sestavljena iz deščic, 9. vas med Zirmi, Logatcem in Vrhniko.

Rešitev križaljke »Labod«

Vodoravno: 1. so, 4. Rab, 5. vedomec, 7. labod.

Navpično: 1. Samo, 2. obed, 3. bel, 4. rob, 6. da.